

SANNA
TAHVANAINEN

MITÄ
PERHOSET
TEKEVÄT
SATEELLA?

SUOMENTANUT JAANA NIKULA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Sitaatin Siri Hustvedtin romaanista *Kaikki mitä rakastin* suomentanut Kristiina Rikman.

Sitaatit Antoine de Saint-Exupéryn kirjasta *Pikku Prinssi* Irma Paakkalénin suomennoksen mukaan.

Sitaatit Peter Høegin romaanista *Lumen taju* Pirkko Talvio-Jaatisen suomennoksen mukaan.

Ruotsinkielinen alkuteos
Vad gör fjärlar när det regnar?

© Sanna Tahvanainen 2022

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-38413-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

I think all sorrows can be borne
if you put them into a story.

ISAK DINESEN

Hän riisui kenkensä ja sukkansa. Sitten hän pyöräytti hartiat taakse, sulki silmänsä ja veti pari kertaa syvään henkeä ennen kuin lasi kädet koskettimille. Kiihkeä tempo edellytti niin täydellistä keskittymistä, ettei yhdellekään ajatukselle jäänyt enää sijaa. Hän tiesi mitä tapahtuisi, jos ajatukset karkaisivat omille teilleen: hän joutuisi aloittamaan kaiken alusta. Hänen oli sulauduttava yhteen musiikin kanssa ja soitettava sydämensä kyllyydestä.

Soiton oli oltava kevyttä, höyhenenkevyttä, tai vieläkin kevyempää – perhosenkeveää.

Puolitoista minuuttia sujahti kuin kuumeessa, sitten kapale laskeutui pehmeästi tasanteelle, jossa hänelle jäi tilaa hengittää. Mutta keskittyminen herpaantui ennen kuin hän pääsi niin pitkälle. Sydän hakkasi aivan liian nopeasti ja niin kovaa, että peitti musiikin kuuluvista.

ENSIMMÄINEN OSA

L'isle joyeuse

EDESSÄ OLII VIIKKO Ahvenanmaan ulkosaaristossa. Li oli ha-
kenut Källskärin residenssiin, muttei ollut uskonut pääsevänsä,
koska hän ei ollut taiteilija vaan meribiologi. Hän oli kirjoittanut
työsuunnitelmaan niin kuin asia oli:

Tarvitsen ympäristönvaihdoksen saadakseni valmiiksi raporttini Meren tasapaino: liikakalastuksen haitat Itämeren kelpimetsille. Olen meribiologian tutkijatohtori, asun Göteborgissa.

Saadakseni valmiiksi oli liioittelua. Raportti oli melkein neljänsadan sivun pumaska, sitä olisi lyhennettävä ja se olisi oikoluettava. Källskär oli niin kaukana ulkomerellä, ettei siellä ollut sähköjä, siellä olisi turvauduttava vanhaan kunnan lyijykynään.

Li sai residenssipaikan ja nyt hän istui lautalla matkalla Kökariin. Hän tarkisti vielä kerran, että kaikki oli mukana: taskussa oli lompakko ja lompakossa ostoslista. Kalenteri oli repun sivulokerossa ja puhelin täydessä latauksessa.

Hän ei ollut menossa Källskäriin yksin, sillä Karen-sisar oli tulossa mukaan. He olivat sopineet tapaavansa Kökarissa, Harparnäsin satamassa, minne Karen saapui idästä, Li lännestä. Oli kulunut jo aivan liian kauan siitä, kun he olivat viimeksi tavanneet. Karen oli helsinkiläisen yksityissairaalan lastenlääkäri ja Li oli oppaana Göteborgin merihistoriallisessa museossa silloin kun ei tehnyt tutkimustyötä. Li tiesi, että Källskärissä Karen aikoi nukkua ja juoda viiniä, Li puolestaan aikoi tehdä

töitä yhdeksän tuntia päivässä ja lomailla muun ajan. Lautalta purkautui turistiryhmä, mukana oli pyöräilijöitä teltoineen, lapsiperheitä täyteen pakatuissa autoissa ja iäkkäitä pariskuntia moottoripyörineen.

Li ja Karen huomasivat toisensa jo etäältä. Karen kiskoi kahta painavan näköistä lentolaukkua perässään. Hän jätti laukut niille sijoilleen ja juoksi sisartaan vastaan.

Pikkuli, hän sanoi ja syleili sisartaan pitkään.

Siitä on jo kauan, kun viimeksi nähtiin, Li sanoi ja pudotti repun selästään.

Ajatella, että saan viettää viikon sinun kanssasi, Karen sanoi.

Kai sinulla on jotkut mukavimmatkin kengät? Li kysyi.

Karen vilkaisu kiilakantaisia espadrilloksiaan.

Ilman muuta, hän sanoi. Minä otin varvastossutkin mukaan.

Minä tein ostoslistan. Pitää miettiä tarkkaan mitä ostetaan, niin että pärjätään koko viikko, Li sanoi.

Sinä ja sinun listasi, Karen tokaisi.

Ensin on saatava kyyti saaren toiselle puolelle, että päästään kauppaan, Li jatkoi.

Hän otti esiin kalenterinsa, johon oli kerännyt kaikki mahdolliset tiedot.

Joku Mattsson-niminen mies vie meidät, Li sanoi. Kunhan nyt vain löytäisimme hänet.

Karen keikautti päätään kohti nuhjuiseen työhaalariin pukeutunutta miestä, joka katseli heitä kädet kupeilla.

Voisiko tuo olla Mattsson?

Mattsson, mies sanoi ja nyökkäsi muttei kätellyt.

Li Holtz. Tässä on sisareni Karen.

Mattsson survoi Lin repun ja Karenin lentolaukut pakettiauton avolavalle. Miehen kourat olivat isot ja kynsissä oli mustat surureunukset.

Sitten lähdettiin Karlbyhyn, Mattsson totesi.

Sisarukset katsahtivat huvittuneina toisiinsa ennen kuin ahtautuivat etupenkille. Li istui keskelle.

Eikö ole turvavöitä? hän kysyi.

Matkaa on vain pari kilometriä, Mattsson vastasi.

Peilistä roikkui kookoksentuoksuinen Wunder-Baum, radiosta kuului yhdeksänkymmentäluvun hittejä. Kojelautaa peitti niin paksu likakerros, ettei nopeusmittaria näkynyt.

Seikkailu voi alkaa, Karen kuiskasi Lin korvaan. Toivottavasti meillä on tarpeeksi viiniä. Minä toin kaksitoista pulloa valkkaria.

Kaksitoista? Li kysyi.

Sitä kutsutaan itsehoidoksi, Karen sanoi ja pukkasi häntä kynnärpäällään kylkeen. Kai sinä muistit migreenilääkkeesi? Yleensähän kaikki vaivat iskevät juuri loma-aikaan.

Li nyökkäsi. Hän ei halunnut edes puhua migreenikohtauksistaan. Joskus kohtaous alkoi, kun hän vain ajattelikin sitä.

Molemmat ikkunat oli veivattu auki. Lämpöä oli kaksikymmentäkahdeksan astetta eikä taivaalla näkynyt pilvenhattaraakaan.

Koska täällä on viimeksi satanut? Li kysyi.

Juhannusta edeltävällä viikolla, Mattsson sanoi.

Entä levätilanne?

Ei täällä vielä mitään hernerokkaa näy, mutta tulossa kuulemma on, Mattsson sanoi.

Hän roikotti vasenta kättään ikkunan ulkopuolella. Kuivuudesta huolimatta kukat rehottivat ojanpientareilla.

Voidaanko pysähtyä poimimaan kimppu? Karen kysyi.

Mattsson tuhahti.

Mitä te rikkaruohoilla teette? Tehän menette näillä tienoin ainoalle saarelle, jolle on tehty oikein puutarhakin.

Onko Källskärissä puutarha? Karen kysyi.

Etkö lukenut esitteitä, jotka lähetin sinulle? Li kysyi. Me asumme saunamökissä, mutta saarella on paljon muitakin rakennuksia, esimerkiksi iso arkkitehdin suunnittelema huvila,

jonka ympärillä on välimerellisellä tyyllillä rakennettu puutarha.

Karen kohautti huolettomasti harteitaan.

Kuulostaa siltä, että äiti viihtyisi siellä.

Hän on varmaan taas kesän töissä?

Sama virsi joka kesä, Karen sanoi. Hän väittää pitävänsä lomaa, mutta ei siitä kuitenkaan mitään tule.

Rahasta se on kiinni, Li sanoi. Kukkakaupan vuokra ei ole halvimmasta päästä.

Mattsson hiljensi vauhtia ja auto mateli postin ohi. Samassa rakennuksessa sijaitsivat myös kirjasto ja kunnankanslia.

Tässä voitte jäädä pois, hän sanoi ja nyökkäsi kyläkaupan kohdalla. Nähdään sitten laiturilla, kunhan olette tehneet ostokset. Källskärin vesiltä tulee kalaa, mutta kaiken muun joudutte viemään mukanne. Minä hommaan juomavettä, niin että sitä riittää koko viikoksi.

Li vihelsi nähdessään kaupan edessä sammaleenvihreän Porschen.

Kukahen täällä ajelee tuollaisella autolla? 911 ei ole ihan jokapäiväinen näky.

Harmi, ettei vaari ole näkemässä, Karen sanoi.

Etkö voisi viipyä niin kauan, että tulisit mukaan Pohjanmaalle, Sundomin huvilalle? Li kysyi. Mummi ja vaari ilahuisivat, jos me molemmat tulisimme käymään.

En tiedä mitään tylsempää kuin mökkeily, Karen sanoi. Aina saa palella ja hyttyset syövät. Minulle riittää yksi viikko Källskärissä.

Kyläkaupassa oli hyllyillä rintarinnan villasukkia, sadetakkeja ja grillihiiliä. Li pudotti vaunuihinsa makkarapaketin.

Tietäisitpä vain mitä nuokin sisältävät, Karen sanoi. Minä söin lihaa viimeksi... syksyllä tulee kaksi vuotta.

Tietäisitpä vain mitä kalat imevät itseensä merestä, Li sanoi.

He poimivat vihannestiskiltä mukaansa uusia perunoita, kurkkua ja tomaattia. Li valitsi vielä viisi suklaalevyä.

Otin mokkapannun ja maidonvaahdottimen mukaan, hän sanoi. Mikään ei ole parempaa kuin kunnon cappuccino ja pari riviä suklaata.

He pakkasivat ostoksensa kahteen isoon laukkuun, joissa oli kylmäkallet valmiina.

Mattsson odotti kaupan laiturilla. Matkatavarat olivat jo veneessä. Li huomasi, että veneessä oli sadanviidenkymmenen hevosvoiman moottori. Hytti oli veneen keulassa.

Unohdin ottaa pelastusliivit mukaan, Karen sanoi.

Sen minä arvasin, Li sanoi ja otti esiin kaksi ultrakevyttä pelastusliiviä.

Herranen aika, nuo ovat samanlaisia kuin kilpaperjehti-joilla, Karen sanoi. Paljonko olen sinulle velkaa?

Et mitään, Li vastasi. Kauanko matkaa kestää?

Vajaa puoli tuntia, Mattsson vastasi.

Katso! Karen sanoi ja osoitti venevajaa, joka oli hyvää vauhtia vajoamassa. Lyön vaikka vetoa, että tuo on jo uponnut, kun viikon kuluttua tulemme takaisin.

Ei se niin varmaa ole, Li sanoi.

Holtz on oikeassa, Mattsson sanoi. Tuo venevaja oli kallellaan jo seitsemänkymmentäluvun lopussa.

Saaria oli paljon ja ne muuttuivat sitä karummiksi, mitä ulommaksi ajettiin. Saarten punagraniitti hehkui. Li näki silkkiuikkuja ja lokkeja. Hän nautti ollessaan jälleen merellä ja työnsi kätensä veteen. Hän sulki silmänsä ja hengitti syvään meren tuoksua, jossa tuntui jotakin raikasta ja jotakin lakastunutta.

Hän avasi silmänsä juuri kun he ohittivat perinteisen puufiskarin ja Mattsson kohotti kätensä tervehdykseen.

Tuleeko täältä kalaa? Tuleeko kampelaa? Li kysyi.

Pitää tietää mihin laskee verkkonsa, Mattsson sanoi. Minä vedin eilen ylös kolmekymmentäneljä kampelaa.

Pääkö tuolla kelluu? Karen huudahti.

Mattsson sammutti moottorin.

Ei sitä joka päivä näekään hirveä uimassa, Mattsson sanoi. Kyllähän sitäkin sattuu, mutta nyt teillä maakravuilla kävi tuuri.

Karen otti puhelimensa esiin ja kuvasi.

Mattsson käynnisti moottorin vasta kun hirvi oli noussut rantaan. Kookkaan, vettä valuvan hirven jalat olivat uskomattoman pitkät ja hoikat. Hirvi kääntyi katsomaan heitä ennen kuin hävisi metsän vehreyteen.

Tämä menee suoraan Facebookiin, Karen sanoi.

Tiedä nyt sitten miten se internet täällä toimii, Mattsson sanoi. Mutta voihan sitä kokeilla.

Miltei joka luodolla oli mökki, joka sulautui maisemaan niin, että sen huomasi vasta kun oli jo ajettu ohi. Kesäasukkaista kielivät vain laitureiden viereen ankkuroidut moottoriveneet ja muutama yksittäinen viiri lipputangossa. Kaukana lännessä loisti luotsimaja, joka oli nelikulmainen ja valkoinen kuin sokeripala.

Sisäsaaristossa oli tyyntä, mutta ulompana merellä aallot löivät korkeina.

Kovalla tuulella mennään pohjoissatamaan, Mattsson sanoi. Silloin pitää kantaa kimpsut ja kampsut saaren poikki, mutta tänään päästään eteläsatamaan.

Pohjoissataman laiturissa oli kaksi purjevenettä.

Mikä talo tuo on? Li kysyi. Luulin, että rakennuksia on vain saaren eteläpuolella.

Se on Hamnön Perin kalamaja, Mattsson sanoi. Hän sahausi aikoinaan oman laiturinsa palasiksi, ettei kökarilainen vihamies pääsisi rantaan pohjoispuolelta.

Kuulostaa varsinaiselta tervaskannolta, Li sanoi.

Hänen kanssaan on parasta pysyä hyvissä väleissä, Mattsson sanoi. Jos suututtaa hänet, ei koskaan tiedä mitä siitä seuraa.

He kiersivät saaren itäpuolelle ja Li ja Karen ihailivat kalliota.

Mikä kivimuodostelma!

Se on Källskärin kannu, Mattsson sanoi. Sileä kuin mikä. Jääkauden tekosia.

Källskärin korkeimmalla kohdalla oli veistos, joka näytti esittävän ilmassa juoksevaa hahmoa. Li oli nähnyt siitä kuvia esitteissä.

Katsokaa mikä huvimaja! Karen huudahti ja viittoili eteenpäin. Tuolla minä haluan istua iltaisin juomassa viiniä ja puhumassa mitä sylki suuhun tuo. Tuolta näkee joka ilmansuuntaan.

Näin on, Mattsson sanoi. Tove Jansson kuulemma nukkui siellä yön tai kaksi joskus viisikymmentäluvulla. Ja nyt kaikki turistit haluavat kuvata itseään majan edessä.

Satamaan johtava väylä näytti niin kapealta, että Li pidätti hengitystään Mattssonin ajaessa kivipaasien välistä. Hän sammutti moottorin ennen kuin ehdittiin laiturille asti. Aallot kantoivat heidät perille.

Satamassa ei ollut muuta kuin laiturin ja harmaantunut venevaja. Laiturin kupeessa kellui pieni moottorivene.

Kenen tuo Busteri on? Li kysyi. Emmekö me olekaan täällä kahdestaan?

Vai kahdestaan, Mattsson toisti ja yskähti. Turistivene käy kesäkaudella pohjoissatamassa kaksi kertaa päivässä ja sitten on vielä kaikki huviveneet, purjehtijat ja kanootit. Ja lintumaalari pesii täällä melkein koko kesän.

Kuulostaa jännittävältä, Karen sanoi ja iski Lille silmää.

Li katsoi venettä tarkemmin. Pienen Busterin moottori näytti heppoiselta.

Tuota venettä saatte kyllä käyttää, Mattsson sanoi. Verkot ovat venevajassa.

Eikö Busteri ole vähän liian pieni, kun ajattelee että olemme sentään ulkomerellä? Li kysyi. Tarkoitan, että jos alkaa tuulla...

Mattsson kohautti harteitaan, hyppäsi keveästi laiturille ja kiinnitti veneensä.

Kyllä sillä verkot saa laskettua, mutta jos nousee myrsky, kannattaa pysytellä tuolla kunnes tyyntyy.

Hän nyökkäsi kohti mökkiä, joka oli aivan rannan tuntumassa.

Tuo mökki on teidän, hän sanoi. Siinä on samassa rakennuksessa saarelaisten yhteinen sauna.

Selvä. Paljonko olemme velkaa? Li kysyi.

Ette mitään, Mattsson sanoi. Matka sisältyy vuokraan, tai miksi sitä nyt kutsutaankaan. Mökin avain on ovesa ja kaikki muut avaimet löydätte lääkekaapista. Se on varastossa, joka on tuolla paapuurin puolella. Toivotan kauniita päiviä täällä saarella. Meinaatteko te maalata tauluja vai kirjoitatteko runoja?

Ei kumpiakaan, Li sanoi. Minä olen meribiologi ja sisko on lääkäri.

Sillä lailla. Varokaa sitten käärmeitä. Täällä on paljon kyitä eivätkä ne pelkää ihmisiä.

SAUNAN TUOKSU LEHAHTI heitä vastaan, kun he astuivat mökkiin. Kalusteita oli niukasti, mutta kaikki oli puhdasta ja ehjää. Seinustalla oli yksinkertaiset laverit, niiden välissä ikkuna, jonka ääressä oli ruudullisella liinalla peitetty tukevan näköinen klaffipöytä. Nurkassa oli keittosyvennys ja kamiina. Polttopuut oli pinottu lattialle ja pinon vasemmalla puolella oli ovi, jonka kädensijana oli jyrävä oksanpätkä. Li raotti ovea, joka johti pesuhuoneeseen. Siellä oli puuritulat lattialla ja sieltä pääsi suoraan saunaan.

Tänä iltana saunotaan, Li sanoi ja kaivoi farkkujen taskusta avaimet ja lompakon.

Lin tutkiessa saunan uunia Karen järjesti purkkinsa ja putkilonsa riviin pienen peilin hyllylle.

Täällä on jonkun parranajovehkeet, Karen sanoi. Ja halkeillut saippua. Se on niin inhottava, että heitän sen pois.

Eikö Mattsson puhunut jostain maalarista? Li kysyi. Sauna on yhteinen.

Nuo ovat varmasti sen miehen tavaroita, Karen sanoi. Oli miten oli, saippuan heitin pois ja loput saavat jäädä ikkunaudalle.

Kumman sängyn haluat? Saat valita, Li sanoi.

Sitten otan vasemmanpuoleisen, Karen sanoi.

Li varmisti, että jääkaappi oli päällä ennen kuin täytti sen ruuilla. Prosecco-pullo mahtui pakastelokeroon ja Fazerin siniset hän latoi avoimelle keittiönhyllylle. Ei tarvinnut pelätä,

että Karen koskisi maitosuklaaseen. Hänelle kelpasi vain suklaa, jonka kaakaopitoisuus oli vähintään seitsemänkymmentäviisi prosenttia. Sitten Li tyhjensi reppunsa ja tarkisti, ettei purentakisko ollut särkynyt matkalla. Hän järjesti kirjat aakosittain hyllylle, joka oli sängyn yläpuolella, mutta Oliver Andersenin lahjoittaman *Lumen tajun* hän jätti reppuunsa.

Suosittelen tätä, jos kaipaat luettavaa, Li sanoi ja ojensi Karenille Siri Hustvedtin paksun romaanin *Kaikki mitä rakastin*.

Onko Hustvedt se, joka on naimisissa Paul Austerin kanssa? Karen kysyi.

Pitää paikkansa, Li sanoi. Mutta jos minulta kysytään, niin hänen kolme ensimmäistä romaaniaan ovat parempia kuin mitkään Paul Austerin kirjoittamat. Hän selaili kirjaa ja lisäsi: Tässä on niin monta hienoa kohtaa, esimerkiksi sivulla kahdeksankymmentäseitsemän Bill, taiteilija, sanoo, että *minä työskentelen elääkseni*. Luova työ pitää hänet elämän syrjässä kiinni eikä hän menetä otettaan.

Kuulostaa masentavalta, Karen sanoi. Eikö sinulla ole mitään muuta?

On minulla pari dekkariakin, Li sanoi. Anne Holtin uusin ja yksi Sofie Sarenbrant.

Sen lainaan mielelläni, Karen sanoi. Hänellä on ihana tukka. Kenellä?

Sofie Sarenbrantilla, sillä dekkarikirjailijalla.

Ajattelin tehdä meille cappuccinot, Li sanoi. Vai onko sinulla nälkä? Minä söin pyttipannun lautalla.

Minä otan voileivän, mutta ensin käyn poimimassa kukkia. Rannassa kasvaa vaikka mitä kaunista.

Karen palasi mukanaan runsas kimppu – päivänkakkaroita, kissankelloja ja kaisloja – jonka hän asetteli maitokannuun. Sitten hän heittäytyi pitkin pituuttaan päiväpeitolle ja hengitti syvään. Mökissä tuntui kahvin, saunan ja meren tuoksu.

Kahvi on valmista, Li sanoi.

Mutta Karen ei vastannut, hän oli nukahtanut laverille ja makasi reporankana kuin meritähti.

Li ei edes hämmästynyt. Karen tunnettiin jo lapsena hyvistä unenlahjoistaan. Li otti mukaansa molemmat kupit ja suklaalevyn ja meni ulos. Hän istui pienelle kuistille, josta näki laiturille ja ranta-aitoille. Hän hengitti syvään, siemaili kahvia, söi rivin suklaalevystä ja potkaisi kengät jalastaan. Hän kulkisi koko viikon paljain jaloin.

Hän ei voinut olla noutamatta kalenteriaan ja pian siinä oli jo koko sivun täydeltä ranskalaisia viivoja.

- herätys klo 5
- aamujooga + aamu-uinti
- aamiainen
- työtä
- aamupäiväkahvi
- työtä
- lounas
- kävelylenkki
- työtä
- vapaata oleskelua
- päivällinen
- nukkumaan klo 22

Olisi mukavaa istua kuistilla korjailemassa raporttia. Hän oli syksyllä ja keväällä kerännyt aineistoa tutkimusryhmän kanssa, viettänyt viikkoja kenttätöissä, sukeltanut ja kuvannut merenpohjaa. Siellä missä kelppimetsät rehottivat, maisema oli kuin merenalaisessa viidakossa.

Tänään oli kuitenkin vapaapäivä ja työt saisivat odottaa. Hän taittoi vielä yhden rivin suklaasta ja käväisi mökissä ennen kuin lähti tutkimusretkelle. Karen nukkui sikeästi.

Li vilkaisi kelloa ja kirjoitti lapulle: *Klo 14.05. Lähdin kävelyille.*

Mökin vasemmalla puolella oli pieni kivikkoisen ranta. Hän istahti rannalle ja poimi kiven käteensä. Kivessä oli reikä keskellä. Hän puristi kiveä kauan kädessään ja pudotti sen sitten taskuunsa.

Kallioiden suojissa, parinkymmenen metrin päässä, oli toinen mökki. Ovi oli apposen auki ja kuistilla oli saappaista, kenkiä ja kalastusvälineitä yhtenä sekamelskana. Ulkona oli tiskipöytä, jolle oli pinottu pannuja ja kahvikuppeja.

Li jatkoi kivistä polkua eteenpäin. Aivan ensimmäiseksi olisi löydettävä huussi. Hän seurasi litteiden kivien muodostamaa polkua ja siellä huussi olikin, parin metrin päässä, alppiruusupensan takana. Ovi oli tiukka ja hän sai tikun sormeen sa säheltäessään haan kanssa.

Mitä järkeä rakentaa ovi höyläämättömästä puusta, hän tuhahti ääneen itsekseen ja astui hämärään.

Hän tarkisti, että huussissa oli paperia ennen kuin istui. Ikkuna oli puhdas ja sitä koristi kukallinen verho. Huussissa oli myös pieni kirjahylly täynnä lintukirjoja ja näyttelyluetteleja. Raottaessaan verhoa hän näki turistiryhmän lähestyvän. Mattsson oli siis puhunut totta: saari vilisi turisteja.

Hän empi huussin ulkopuolella. Olisiko parempi vilkais-ta päätaloa ja puutarhaa vasta kun Karen olisi herännyt? Hän päätti lähteä kallioilta alaspäin, mutta nyt hän ei seurannutkaan kivikkoista polkua takaisin, vaan kääntyi oikealle. Aurinko häikäisi ja hän kulki etelän suuntaan hypellen kiveltä toiselle. Tuntui melkein kuin olisi ollut Pohjanmaalla Sundomissa, mummin ja vaarin luona. Kun hän kohotti katseensa, edessä oli meri ja horisontti, avomerta aina Gotlantiin asti. Oli vaikea uskoa, että Itämeri, joka avautui hänen edessään, oli ollut runsas kymmenentuhatta vuotta sitten sisämeri. Kaksikymmentätuhatta vuotta sitten se oli ollut mannerjään peitossa.

Li pysähtyi katselemaan ympärilleen. Källskärissä ei ollut juuri muuta kuin kivenjätkäleitä, katajapensaita ja sileitä

kallioita. Iso kyykkäärme näkyi paistattelevan päivää katajan suojissa. Mattsson oli tiennyt mistä puhui.

Li meni rantaan, niin lähelle vesirajaa, että pärskeet lensivät kasvoille. Sulkiessaan silmänsä hänestä tuntui kuin hän olisi ollut konserttialissa. Meren kohina oli mahtavaa musiikkia, joka jatkui tauotta. Hän ei pääsisi viikkoon flyngelinsä tai levykokoelmansa pariin, mutta saisi nauttia sinfoniasta, jota meri hänelle soitti.

Sileillä kallioilla olisi hyvä joogata ja hän aloittaisi joka aamun aikaisella harjoituksella ennen kuin kävisi raporttinsa kimppuun. Hän paneutui kuin kokeeksi pitkäkseen auringon lämmittämälle kalliolle ja hengitti. Joogamatto oli mökissä, mutta lyhyestä harjoituksesta hän selviäisi ilman mattoa. Hän sulki silmänsä ja keskittyi hengittämään nenän kautta sisään ja suun kautta ulos. Kun hän tunsu lepäävänsä kalliolla tynesti, hän asettui lapsen lepoasentoon, ojensi käsivarret pitkälle pään yli ja painoi jalat yhteen. Sitten hän nousi istumaan, puristi edelleen silmiään kiinni, risti jalkansa, liitti kämmenet yhteen, painoi peukalot rintaa vasten ja antoi pään vaipua rintaan. Hän ajatteli kolmea asiaa, joista kannatti olla kiitollinen: hän oli päässyt Källskäriin, Karen oli mukana, suklaata oli yllin kyllin.

Hän tunsu pikkusikarin tuoksun jo ennen kuin näki miehen, joka katseli kiikarilla merelle. Miehen vierellä lepatti jotakin valkoista, joka näytti loukkaantuneelta linnulta, mutta noustessaan Li huomasi, että se olikin luonnoslehtiö. Mies oli unohtunut kiikaroimaan ja Li näki, että kiikari oli Swarovskin kalleimpia malleja. Pikkusikari paloi miehen oikeassa kädessä. Hän oli kookas ja näytti itsevarmalta, seisoi paikallaan kuin raukki tai kivipatsas.

Li nautti miehen katselemisesta. Mies oli raamikas, miltei kaksi metriä pitkä ja hänkin oli paljain jaloin. Farkut oli käärittä ja mies oli riisunut paitansa. Jos meri ei olisi kohissut niin kovaa, Li olisi voinut huikata hänelle.

Hän päätti mennä lähemmäs tervehtimään.

Sinä olet varmaan se lintumaalari? hän kysyi.

Mies kääntyi muttei näyttänyt hiukkaakaan hämmästyneeltä. Silmät olivat kuin jäänsiniset viirut, nenä oli iso ja suora kuin pilari ja se vähä mitä kasvoista näkyi, oli ahavoitunutta. Hänellä oli kokoparta ja lyhyeksi leikatut tummat hiukset, rintakarvat jatkuivat viivana vatsan yli navalle.

Jack Karlsson, mies sanoi.

Li Holtz, Li sanoi.

Jack tarttui Lin käteen ja piti sitä hiukan liian kauan omassaan.

Lin himo heräsi heti. Aistimus teki kipeää, tuntui samalta kuin lapsena kun hän oli astunut ongenkoukun päälle, mutta nyt kipu viilsi vatsaa. Hän yllättyi niin, että huojautti. Mies toimi heti ja yhtäkkiä hänen kätensä oli Lin uumalla.

Li huomasi, että miehen toinen etuhammas oli katkennut. Hän yritti keskittyä katsomaan hammasta mutta miehen kiinteä katse veti häntä vastustamattomasti puoleensa.

Tervetuloa Källskäriin, Jack sanoi ja heilautti kättään laajassa kaarella kuin olisi omistanut koko saaren. Täällä puhelin ei toimi, mutta täältä löytyy sitten kaikkea muuta mitä ihminen saattaa tarvita.

Entä jos tulee joku hätä?

No, se on sen ajan murhe, Jack sanoi.

Onko saarella mitään paikkaa missä kannattaisi kokeilla puhelimen toimivuutta? Li kysyi.

Kokeile huvimajalla, Jack sanoi, tai muuten joudut lähtemään Karlbyhyn.

Ei sinulla sattuisi olemaan puukkoa? Li kysyi. Sain tikun sormeeni, kun kävin huussissa. En tajua, miten joku on voinut tehdä oven höyläämättömästi laudasta.

Sano muuta, Jack totesi ja veti Mora-puukkonsa esiin. Tunustan syyllisyyteni. Minun olisi pitänyt tehdä ovelle jotain jo ajat sitten, mutta niin vain jäi tekemättä. Nyt nypin sitten huussia käyttävien daamien sormista tikkuja päivät pitkät.

Jack pyysi Litä istumaan kalliolle. Sitten hän sytytti tulitikun, jonka liekki nuoli puukonterää. Hänen kätensä olivat kuin lapiot, yhtä leveät ja karkeat. Kämmenselässä oli maali-pilkkuja ja oikean käden keskisormessa välkkyi sileä hopeasormus. Hän istui raskaasti Lin viereen.

Sormessa tuntui äkillinen kivunpisto.

Nyt tikku on poissa, Jack sanoi.

Li jäi istumaan hänen vierelleen.

Li Holtz, Jack sanoi ja sytytti pikkusikarin. Kuulostaa joltain tanskalaiselta dekkarikirjailijalta.

Isäni on tanskalainen, äiti on suomenruotsalainen.

Jack poltteli pikkusikariaan ja tarttui kiikariin.

Tuolla kauempana on kihuja, jotka jahtaavat merikotkaa, Jack sanoi ja ojensi kiikarin Lille.

Li tunsi Jackin ruumiinlämmön pitäessään kiikaria kädessään ja painaessaan sen silmilleen. Tunne oli niin voimakas, ettei hän ensin nähnyt mitään, mutta hetken kuluttua hän näki tumman lintuparven, joka lensi nopeasti ja sulavasti.

Kihut ovat kuin merirosvoja, Jack sanoi. Niillä on omituinen kyky ryöstää saalis muilta kalastajalinnuilta. Ne ajavat muita lintuja takaa kunnes saalis putoaa tai linnut oksentavat sen. Ne ovelat pirulaiset voivat pesintäaikaan muuttua petolinnuiksi ja syödä lajitovereitaan.

Li ojensi kiikarin takaisin. Jack tumppassi pikkusikarinsa kalliota vasten ja työnsi tumpin halkeamaan.

Miten kauan olet täällä?

Viikon, Li sanoi. Olen täällä sisareni kanssa.

Te tulitte Mattssonin kyydissä vai? Olinkin kuulevinani hänen veneensä.

Oletko sinäkin täällä stipendiaattina?

Jack naurahti ja pudisti päätään.

Minä pidän huolta saaresta kesäisin.

Luonnoslehtiö oli jäänyt auki ja sen sivut lepattivat tuulesa. Li ei voinut olla näkemättä Jackin luonnoksia.

Piirrätkö sinä pelkästään merimetsoja?

Niin kai, silloin kun en tyhjennä paskahuussia ja leikkaa nurmikkoa.

Maalaatko ainoastaan lintuja?

Ainoastaan lintuja.

Jack kertoi, että hän oli valmistelemassa näyttelyä, joka pidettäisiin Grisslehamnissa. Hän aikoi täyttää koko gallerian merimetsoillaan. Keskelle salia oli tulossa paperimassa-installaatio, joka kuvasi luotoa ja sen pystyyn kuolleita, linnun jätösten peittämiä puita.

Puut otan tietenkin mukaani täältä Ahvenanmaalta, hän sanoi ja hymyili leveästi.

Oletko nähnyt Kööpenhaminan lintusaaren, joka on järvien pohjoispuolella? Li kysyi. Se näyttää taideteokselta, mutta on oikeastaan saari, jonka merimetsot ovat tuhonneet ulosteillaan.

No johan nyt, Jack sanoi. Oletko ensimmäistä kertaa Ahvenanmaalla?

Opiskeluaikana olin yhden kesän töissä Husön biologisella asemalla, Li sanoi. Silloin keskityin koko kesän vain merimetsoihin. Olin mukana hankkeessa, jossa yritimme selvittää mustatäplätokkojen levinneisyyttä Itämeressä. Leikkasin merimetsojen vatsat auki jotta nähtiin, olivatko ne syöneet noita vieraslajikalaja. Hajua oli hirveä, mutta opin paljon.

Arvaan, että nykyään teet muutakin kuin halkaiset merimetsoja?

Kyllä vain, Li sanoi.

Sinä olet balettitantsija, Jack sanoi.

En todellakaan ole.

Sanotaan sitten viulisti.

Li alkoi nauraa. He molemmat katsoivat hänen käsiään, kapeita sormia, joissa ei ollut sormuksia, ja lyhyitä lakkaamattomia kynsiään.

Minä soitan pianoa, hän sanoi. Mutta ammatiltani olen meribiologi.

Sinä olet siis niitä luontoaktivisteja, Jack totesi.

Minä olen tutkijatohtori, Li sanoi. Erikoisalaani ovat kelpimetsät.

En edes tiedä mitä ne ovat, Jack sanoi.

Kelpillä tarkoitetaan erilaisia ruskoleviä, jotka viihtyvät alle kahdenkymmenen asteen lämpöisessä vedessä. Li sanoi. Kelpimetsät ovat eräänlaisia vedenalaisia metsiä.

Kappas vain, Jack sanoi.

Seitsemänkymmentä prosenttia ajastani kuluu tutkimuksen parissa, lopun ajan olen oppaana Göteborgin merihistoriallisessa museossa, Li kertoi.

Sinä siis asut Göteborgissa? Jack kysyi.

Majornan kaupunginosassa, Li sanoi.

Otako vesinäytteitä nyt kun olet täällä?

Viimeistelen raporttia liikakalastuksen vaikutuksista Itämereen. Mutta kun nyt kerran olen täällä, voin käväistä uimassa aina välillä.

Kunhan muistat, ettei merivesi ole täällä ulkomerellä koskaan kovin lämmintä, Jack sanoi. Henki salpautuu sekunniksi tai kahdeksi, kun hyppää veteen.

Onko sinulla porakonetta? Li kysyi. Ajattelin tehdä yhden jutun, kun olen täällä. Saan vähän vaihtelua paperitöihin.

On minulla, Jack sanoi. Se on verstaalla ja akkukin on ladattu täyteen. Muuten, minun mökissäni voi ladata, siellä on aurinkopaneelit. Minun mökkini on se joka on päätalon styyrpuurin puolella.

Oli hauska jutella Jack Karlsson, mutta nyt jätän sinut luonostelevaan ja tarkkailemaan lintuja.

Tule tänä iltana päätaloon päivälliselle seitsemältä, Jack sanoi.

Ai seitsemältä? Mutta silloin minä...

Li puraisi kieltään ja pudisti päätään. Jos hän halusi tavata miehen, joka sai hänet kauttaaltaan värisemään, hänen olisi parasta unohtaa kaikki ranskalaiset viivansa.

Ota siskosi mukaan, Jack sanoi. Ja voisit vaihtaa vaatteita,

olen tarkka siitä, että täällä noudatetaan perinteitä. Olet varmasti kuullut kreivistä, joka rakennutti talot ja perusti puutarhan? Hän söi aina päivällistä valkoinen paita, puvuntakki ja silkkihuivi yllään.

Karen oli hereillä Lin palatessa mökkiin. Keittiönpöydällä oli tuoksukynttilä ja tarjottimella pieniä kulhoja, joissa oli oliiveja, sipsejä ja suolamanteleita.

Aika lähteä huvimajalle, Karen sanoi.

Se on kuulemma saaren ainoa paikka missä puhelin ehkä toimii, Li sanoi, otti pullon pakastelokerosta ja kääri kaksi lasia keittiöpyyhkeeseen. Vaikka en minä kyllä aio ottaa puhelinta mukaan.

He kulkivat Jackin mökin ohi. Li jätti kertomatta tapaamisesta.

Päätalo oli puutarhan siimeksessä eivätkä he ensin edes nähneet sitä. Kaikkialla oli veistoksia, Afroditeja ja Adoniksia ja mitä ne olivatkaan nimeltään. Perhoset liihottivat yrttarhan yllä. Oven yläpuolella kiemurteli kuusama ja talon takana oli loppuun kukkineita alppirusupensaita. He näkivät myös viiniköynnöksiä ja krokettikentän sekä hyvin hoidettuja nurmikoita.

Mattsson sanoi, että saamme ottaa penkistä salaattia ja yrttejä, Li sanoi. Ja jossain täällä on viinimarjapensaitakin.

Helvetinmoinen idylli, Karen totesi.

Verstaalla näkyi vanhanaikainen käsikäyttöinen ruohonleikkuri ja isot kumisaappaat sen vierellä. Li ajatteli Jackia. Kumisaappaat olivat varmasti hänen.

He kulkivat jyrkästi ylämäkeen johtavaa polkua. Kyy livahetti polulla heidän edessään ja Karen tömisteli jaloillaan.

Ehkä varvastossut eivät olleetkaan kovin hyvä idea, hän sanoi.

Tienviitat oli nikkaroitu huolellisesti ajopuista. Huvimaja oli tehty harmaantuneesta puusta, kuten kaikki muutkin